

zentuje podwójny punkt widzenia: historyka religii i chrześcijanina, rzymskiego katolika (s. 9). Jako historyk religii — albo raczej jako fenomenolog religii — opowiada się za metodą porównawczą (ze szkoły Mircea Eliadego), którą wypróbował w poprzednich swoich monografiach o wyobrażeniach religijnych Turków i Mongołów. Za cel stawia sobie ukazanie w działaniu i w słowach Jezusa miejsca archetypów, symboli i tego, co — za Ojcami Kościoła — nazywa propedeutyką (ss. 34—42). Autor pragnie, by jego książka była dziełem wiary, gdyż odpowiada głębokiej wewnętrznej potrzebie autora: wyrażenia przekonań, których studiowanie na przykładzie innej religii i długotrwałe obcowanie ze światem islamu nie podważyło, a raczej jeszcze umocniło.

Książka jest pisana dobrym, przystępnym językiem. Chce uchodzić za monografię typu naukowego (przypisy, obfita bibliografia), a jednocześnie zachowuje charakter eseju, łatwego i przyjemnego w odbiorze (chyba szkoła Daniel-Ropsa).

Szkoda, że wydawca francuski (A. Fayard) nie zadbał o dokładniejszą dokumentację zarówno w odnośnikach, jak i w zestawie literatury.

Uważam, że pozycja jest wartościowa i godna przyswojenia polskiemu czytelnikowi.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

PAGE H. KELLEY, *Biblical Hebrew. An Introductory Grammar*, Grand Rapids, W. B. Eerdmans Publishing 1992, str. 453.

Nowy podręcznik akademicki do nauki hebrajszczyzny biblijnej podaje główne zasady gramatyki hebrajskiej poparte praktycznymi przykładami biblijnymi i ćwiczeniami. Przykłady biblijne zostały opracowane na podstawie Even-Shoshan's *Hebrew Concordance* tak, by najlepiej ilustrowały zasady gramatyczne. Wybór fragmentów biblijnych w każdej lekcji został dokonany pod kątem słownictwa i gramatyki już wprowadzonych. Każdy zwrot i zdanie w przykładach posiada sigła biblijne, można zatem daną frazę odszukać w Biblii. Tekst biblijny napisany jest tłustą czcionką, co ułatwia jego odczytanie. Na końcu książki podany jest słowniczek, tabele odmian czasowników mocnych i słabych oraz słownik terminów gramatycznych.

Gramatyka biblijna prof. P. Kelley'a jest niezwykle cennym podręcznikiem dla studenta egzegezy biblijnej wprowadzającym go w język hebrajski w sposób jasny, systematyczny i ciekawy.

Kraków

MARIA KANTOR

„Pamiętka Pana” w Ziemi Świętej. Wybór tekstów i opracowanie ks. Jan Janicki, Pallottinum, Poznań 1993, ss. 324.

Liturgista z Instytutu Liturgicznego PAT w Krakowie, ks. doc. Jan Janicki opracował *missale plenarium*, czyli księgę, która zawiera wszystko, co jest potrzebne do sprawowania Mszy św. w czasie pielgrzymki do Ziemi Świętej. Jest to przepracowana i poszerzona wersja tekstu, który ukazał się wcześniej w książce bpa P. Skuchy, *Ziemska ojczyzna Jezusa*, Warszawa 1985, ss. 186—270. Zostały więc tam zawarte teksty potrzebne dla celebransa, lektora, komentatora, kantora i wiernych dla 22 formularzy mszalnych od Zwiastowania Pańskiego do Zesłania Ducha Świętego. Są